

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.66.2018.ML

Warszawa, 27 czerwca 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów **stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy:

- **o zmianie ustawy o referendum lokalnym oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym (druk nr 2434).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rządu wobec senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o referendum lokalnym oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym (druk nr 2434)

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o referendum lokalnym oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2017 r. (sygn. akt K 10/15), stwierdzającego niezgodność z Konstytucją RP art. 44 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 318 oraz z 2017 r. poz. 850) oraz art. 35 ust. 3 zdanie trzecie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 400 oraz z 2017 r. poz. 850).

Trybunał Konstytucyjny w ww. wyroku orzekł, iż art. 44 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym oraz art. 35 ust. 3 zdanie trzecie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym w zakresie, w jakim wyłączają dopuszczalność wznowienia postępowania, są niezgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w myśl którego każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd, a także z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

W senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o referendum lokalnym oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym zaproponowano zmianę dwóch powyżej wskazanych przepisów. Zgodnie bowiem z art. 44 ust. 1-3 ustawy o referendum ogólnokrajowym jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu prawa prasowego, materiały dotyczące referendum, a w szczególności plakaty, ulotki, hasła i wypowiedzi lub inne formy prowadzonej kampanii referendalnej zawierają informacje nieprawdziwe, każdy, czyjego prawa dotyczy wynik postępowania przed sądem okręgowym ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia zakazu rozpowszechniania takich informacji, przepadku materiałów zawierających takie informacje, czy też nakazania sprostowania takich informacji, nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste, a także nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone. Sąd okręgowy rozpoznaje ww. wniosek w ciągu 24 godzin w postępowaniu nieprocesowym, zaś na postanowienie sądu okręgowego przysługuje w ciągu 24 godzin zażalenie do sądu apelacyjnego, który rozpoznaje je w ciągu 24 godzin, przy czym od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje środek prawny i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.

Jednocześnie zgodnie z art. 35 ust. 1-3 ustawy o referendum lokalnym jeżeli plakaty, hasła, ulotki, wypowiedzi albo inne formy propagandy i agitacji zawierają nieprawdziwe dane i informacje, każdy zainteresowany ma prawo złożyć do sądu okręgowego wniosek

o orzeczenie konfiskaty takich materiałów, wydanie zakazu publikowania takich materiałów, nakazanie sprostowania informacji, nakazanie przeproszenia pomówionego, nakazanie uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 10 000 złotych na rzecz instytucji charytatywnej, czy też zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty do 10 000 złotych tytułem odszkodowania. Sąd okręgowy rozpoznaje ww. wniosek w postępowaniu nieprocesowym, zaś na postanowienie sądu okręgowego, w terminie 24 godzin od jego wydania, służy zażalenie do sądu apelacyjnego. Sąd apelacyjny, w składzie trzech sędziów, rozpoznaje zażalenie w postępowaniu nieprocesowym, przy czym na postanowienie sądu apelacyjnego nie przysługuje środek zaskarżenia i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o referendum lokalnym oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym zmierza do wyeliminowania niekonstytucyjnych regulacji i przewiduje zmianę art. 44 ust. 3 zdanie drugie ustawy o referendum ogólnokrajowym poprzez uregulowanie, iż od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje skarga kasacyjna i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu. Analogiczna zmiana dotyczy art. 35 ust. 3 zdanie trzecie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym.

Celem zaproponowanego w senackim projekcie ustawy rozwiązania normatywnego jest wprowadzenie możliwości wznowienia postępowania po postanowieniu sądu wydanym w trybie „referendalnym” w sprawach związanych z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji w wypowiedziach, ulotkach lub innych formach prowadzonej kampanii referendalnej. Projekt dostosowuje zatem w pełni system prawa do ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2017 r. i zasługuje na aprobatę.

Dodatkowo należy zauważyć, iż Ocena Skutków Regulacji projektowanej ustawy wymaga uzupełnienia o informacje dotyczące wpływu projektu na pracę sądów apelacyjnych. Należy bowiem zauważyć, iż wejście w życie projektowanej ustawy wpłynie na wzrost obciążenia pracą sądów apelacyjnych, jednak dodatkowe obciążenia będą nieznaczne i dotkną niewielkiej liczby postępowań oraz sądów. Ewentualne wydatki wynikające z projektowanej ustawy powinny być sfinansowane w ramach corocznie ustalanego limitu wydatków dla poszczególnych części budżetowych i nie powinny stanowić podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel zarówno w pierwszym roku wejścia w życie projektowanych przepisów, jak i latach kolejnych.

Mając na uwadze powyższe Rząd pozytywnie opiniuje projekt ustawy z zastrzeżeniem konieczności uzupełnienia Oceny Skutków Regulacji projektu.